

**LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMAS PRIEKŠSĒDĒTĀJAS SOLVITAS ĀBOLTIŅAS
UZRUNA¹
AUGSTA LĪMEŅA DISKUSIJĀ
SIEVIEŠU IEGULDĪJUMS DEMOKRĀTIJAS VEICINĀŠANĀ: LABĀKĀ PRAKSE
A SESIJA: SIEVIEŠU EKONOMISKĀ NEATKARĪBA**

VIĻŅĀ, 2011. GADA 30. JŪNIJĀ

Prezidente Daļa Grībauskaite!
Prezidente Tarja Halonena!
Priekšsēdētājas kundze!
Ekselences!
Dāmas un kungi!

Man ir liels prieks un gods jūs šodien uzrunāt un dalīties domās par sieviešu komplekso lomu mūsdienu pasaulē.

Nešaubos, ka visas šīs cienījamās auditorijas pārstāves atzīst - dzimumu lomas mainās un dzimumu atšķirības, lai arī joprojām pastāv, tomēr samazinās.

Mēs dzīvojam sabiedrībā, kuras pagātni raksturo dzimums kā rādītājs dažādu - gan formālu, gan neformālu - tiesību un ierobežojumu noteikšanai.

Kopš 20. gadsimta vidus Rietumu pasaulē aizvien vairāk sieviešu iesaistās darba tirgū. Tā rezultātā ir notikušas izmaiņas ģimenes modelī un ir pieaugusi sieviešu ekonomiskā neatkarība.

Dāmas un kungi!

Pārstāvot Latviju kā parlamenta priekšsēdētāja, ļaujiet man īsumā dalīties mūsu valsts pieredzē.

Pirms dažām nedēļām mēs Latvijas labākajiem uzņēmumu vadītājiem piešķīrām Reputācijas balvu. Desmit labāko uzņēmēju vidū bija piecas izcilas sievietes, kas var tikt raksturotas kā izglītotas, iedvesmojošas un sociāli atbildīgas biznesa līderes.

Arī Eiropas Komisijas pētījuma rezultāti rāda, ka Latvija Eiropas Savienībā ieņem augsto trešo vietu uzņēmēju sieviešu īpatsvara ziņā. Manā valstī šīs sievietes tiek augstu novērtētas un cienītas. Viņu ieguldījums mūsu tautas labklājībā un ilgstpējībā ir nozīmīgs. Kāpēc? Manuprāt, tāpēc, ka sievietes varu izmanto nevis, lai valdītu pār sabiedrību, bet lai tai kalpotu.

Šīs ir sievietes ar bagātu pieredzi, apņēmības pilnas stāties pretī izaicinājumiem un gatavas uzņemties atbildību ne tikai par sava uzņēmuma ekonomiskajiem rādītājiem, bet arī par darbiniekiem, viņu ģimenēm un labklājību.

Mums tas ir jo īpaši svarīgi šobrīd, kad Latvija ir pārcietusi globālo finanšu un ekonomisko krīzi un visiem spēkiem cenšas atgriezties uz attīstības ceļa, veicinot savas tautsaimniecības konkurētspēju. Un šķiet, ka mums tas izdodas.

No statistikas viedokļa dzimumu līdztiesības līmenis Latvijā ir gana augsts – aptuveni 30% darba devēju, 50% Augstākās tiesas tiesnešu, vairāk nekā 30% augstākās izglītības iestāžu rektoru vai prezidentu un 19% parlamenta deputātu ir sievietes.

¹ Uzrunas tulkojums latviešu valodā. Uzruna oriģināli ir teikta angļu valodā.

Bet šie statistikas rādītāji nebūt nenozīmē, ka ir iemesls priecāties. Stereotipi un aizspriedumi attiecībā uz sievietes lomu joprojām ir dzīvi.

Lai gan puse no Latvijas sabiedrības ir sievietes, šīs pašas sabiedrības ievēlētajā parlamentā sievietes ir mazākumā. Daudzi vēl joprojām uzskata, ka mūsu īstā misija ir mājas, bērni un virtuve. Esam neērtas darba ņēmējas, jo mūsu bērni mēdz slimot. Valda priekšstats, ka profesionāli sievietes ir vispiemērotākās kā medicīnas māsas, skolotājas, pārdevējas vai psiholoģes.

Citiem vārdiem, sievietes ir pakļautas dubultai spriedzei – viņām jābūt labām mātēm un labi jāizskatās, bet vienlaikus jābūt arī konstruktīvām un profesionālām.

Šie aizspriedumi attiecībā uz dzimumu un taisnīgumu, tāpat kā tā dēvētās dzimumu lomas ir jāizskauž. Un es esmu cieši pārliecināta, ka šādas pozitīvas pārmaiņas nav panākamas ar ierobežojošiem mehānismiem vai kvotām. Demokrātija un taisnīgums sākas mūsu pašu izglītotajā un brīvajā prātā.

Es atbalstu uzskatu, ka izglītība un zināšanas ir galvenais stūrakmens, lai nākotnē sieviešu loma sabiedrībā pieaugtu un viņas iegūtu lielāku ekonomisko neatkarību. Tieši izglītība un zināšanas atraisa mūsu potenciālu un atver prātu.

Atļaujiet man īpaši uzsvērt, ka dzimumu atšķirības ir izlīdzināmas, mainot domāšanu, mainot sociālo vidi un vispārējo attieksmi pret sieviešu ekonomisko, sociālo un politisko darbību. Man pašai ir ģimene un divi bērni un es politikā darbojos jau daudzus gadus. Katru dienu un katru stundu es cenšos ar savu darbu pierādīt, ka sieviete var būt gan veiksmīga politiskā līdere, gan laba māte.

Tomēr ne tikai izglītība un zināšanas vien maina attieksmi.

Arī sievietes līderes, kuras kalpo kā labs un iedvesmojošs piemērs, palīdz atbrīvoties no aizspriedumu gūsta. Šogad Latvija atzīmē savas *de facto* neatkarības 20. gadskārtu. Šajos gados esam atguvuši savu īsto vietu Eiropā, kļūstot par pilntiesīgu NATO un Eiropas Savienības dalībvalsti un veidojot stratēģisku sadarbību ar transatlantiskajiem partneriem.

Šajos gados ir radusies arī jauna spēcīgu līderu paaudze. Šādas sievietes un viņu dzīvesstāsti kalpo kā iedvesmojošs piemērs Latvijas un pasaules sabiedrībai. Esmu pārliecināta, ka mūsu bijusī Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga ir iedvesmojusi daudzus cilvēkus visā pasaulē. Rādot pozitīvu piemēru, viņa ir kļuvusi par enerģijas avotu citām sievietēm brīžos, kad zūd drosmē un dzīvē šķiet kļūstam pelēka.

Esmu arī pārliecināta, ka ikvienai šeit klātesošajai līderei ir tikpat pozitīva un nozīmīga loma sabiedrībā.

Priekšsēdētājas kundze!

Ekselences!

Dāmas un kungi!

Es esmu pateicīga šīs diskusijas rīkotājiem par to, ka ir mūs šeit sapulcinājuši un devuši iespēju dalīties iespaidos. Es vēlos no sirds pateikties visiem klātesošajiem par laiku, enerģijas un pieredzes ieguldīšanu šajā augsta līmeņa diskusijā. Izsaku cerību, ka mūsu šodienas centieni būs ļoti radoši un konstruktīvi, lai mēs spētu radīt jaunas idejas par sieviešu sociālās lomas stiprināšanu 21. gadsimtā.

Vēlu ikvienam veiksmīgu viedokļu apmaiņu un pateicos par jūsu uzmanību!